

Iz črnega v zeleno

S kolesom na Zasavsko sveto goro

Besedilo: Franci Razpet

Ni nujno, da le korak naprej pomeni napredek, včasih tudi korak nazaj prinese premik v smeri razvoja. To v veliki meri velja tudi v primeru Zagorja. Včasih zeleni, nato črni revir je naredil korak nazaj in ponovno postal zeleni revir z izjemnimi možnostmi za aktivnosti in življenje v povezavi z naravo. Že baron Janez Vajkard Valvazor je v Slavi vojvodine Kranjske zapisal, da je grad Medija (kjer je danes tudi njegov grob) obdan z visokimi ter z zelenim drevjem pokritimi hribi, ki osvežujejo oči.

Iz zelenega v črno

Kmalu za tem so na področju današnjega Kisovca in Zagorja odkrili bogata nahajališča premoga, zaradi česar se je začel nagel razvoj industrije v dolini. Poleg rudarstva

so se razvile tudi druge vrste industrije, število prebivalcev je naraščalo, narava pa je plačevala davek razvoju. Usoda je tako hotela, da sem odraščal v dolini v času njene največje gospodarske moči,

S popoldanskim soncem obsijani travniki pod Čemšeniško planino, v ozadju Kum
Foto: Franci Razpet

in kot bi bilo včeraj, se spominjam, kako smo s prijatelji zgodaj zjutraj odšli v gozd, v drevored, k reki Savi, skratka kamorkoli v naravo, do katere je v Zagorju le deset minut iz mesta, in se vrnili pozno popoldne lačni ter utrujeni. Za nas ni bilo skrivnosti v okolici Zagorja, ni bilo nepresmučanega hriba in ni bilo jablane ali češnje, ki je ne bi *raubali*. Prehodili smo vse poti, skoraj v vsak potok sem že padel (tudi sredi zime), v reko Savo pa večkrat, in to nameroma, v največje valove in vrtince, samo da smo prišli do koruze na

1

1 Osamljena cesta pod Čemšeniško planino je kot ustvarjena za kolesarjenje.

Foto: Franci Razpet

2 Zelena trava nad Zagorjem je miren, nadvse primeren kraj za popoldansko sprostitvev na kolesu. Foto: Franci Razpet

3 Vzpon v Ravensko vas s pogledom na strma pobočja nad koritom reke Save

Foto: Franci Razpet

4 S številnimi hribi obdano Zagorje je odlično izhodišče za raznovrstne aktivnosti v naravi.

Foto: Franci Razpet

5 Spust s Čemšeniške planine. V ozadju se vijje gorska veriga z Roviškim vrhom in Zasavsko sveto goro. Foto: Franci Razpet

2

nasprotnem bregu. Takrat smo se po kopanju v Savi doma morali še enkrat temeljito skopati, da smo sprali s sebe smrad, ki ga je nosila reka.

V naravi se je vedno našel kakšen avtomobilski del, ki smo ga lahko uporabili pri igri. Zaradi gostote in temno rjave barve smo po potoku Medija (ime naj bi dobil po kraljevi hčeri Medeji, ki je z Argonavti potovala po Savi navzgor) poimenovali pijačo, ki jo dobiš z mešanjem gostega soka in kokakole. Mestno smetišče na Ruardiju (v bližini mestnega jedra) je bilo priročen vir sekundarnih surovin, s katerimi se je vedno dalo na hitro zaslužiti kakšen cekin (danes sta na tem mestu letališče in del rekreacijskega centra Europark). Parna lokomotiva, ki je vozila skozi center Zagorja, je prispevala svojevrstne dišave v zraku, apnenice¹ pa so dodale še svoj prašni odtis. Prebivalcem se ni zdelo nič narobe, če so odpadke odpeljali kar v gozd, tako smo pri gradnji raznih zavetišč v gozdu vedno imeli pri roki vse potrebno (kavč, pralni stroj, štedilnik ipd.).

3

Nazaj v zeleno

Od takrat je minilo približno 30 let in Zagorje je medtem postalo popolnoma drugo mesto. Po zaprtju rudnika in zatonu težke industrije v dolini narava hitro celi brazgotine, ki jih je povzročil človek s stoletja trajajočim izkoriščanjem njenih virov. Od rudarjenja so ostali le še spomeniki, mesto je popolnoma spremenilo videz, ekološka zavest je močno prisotna, gibanja za zaščito okolja so dobro organizirana in

¹ IGM Zagorje, industrija gradbenega materiala.

opravljajo veliko delo v skrbi za boljše okolje.

Spremembe so najbolj očitne v čistem naravnem okolju, ki ga v večini predstavljajo številni okoliški hribi, obarvani z raznovrstnimi odtenki zelene, do katerih vodijo zavite in lepe doline. Na travnikih se ponovno pasejo ovce, krave, koze, konji ... Čemšeniška planina, Zasavska sveta gora, zasavski Triglav – Kum, Javor, Grašica, Iskranjca, Vrh nad Zagorjem in številni drugi manj znani hribi kot krona obkrožajo mesto ter s svojimi strmimi pobočji nudijo teren za čudovite panoramske pohodniške, tekaške in kolesarske poti, vzletne točke za jadralne padalce, plezališča, smučišča in turnosmučarske terene. Ob lepem vremenu se z njihovih vrhov nad morjem sosednjih hribov vidi daleč naokrog po Sloveniji. V reki Savi se ljudje zopet kopajo, potoki so čisti in tudi kvaliteta zraka se hitro izboljšuje. Iz leta v leto se povečuje število tekačev, kolesarjev, vse več ljubiteljev narave iz Slovenije se udeležuje rekreativnih prireditev v Zagorju. Skratka, za nekoga, ki je tukaj odraščal pred tridesetimi leti, je ta "korak nazaj" vsekakor velik premik naprej. Ljubitelji narave v okolici Zagorja smo te naravne danosti poimenovali preprosto "ZaGorske poti".

Zagorje in ZaGorske poti imajo izjemno lego v središču Slovenije in s tem dobro prometno povezavo. Ob reki Savi pelje železnica in omogoča preprost ter čist dostop v Zagorje. Cestni promet se je po izgradnji avtocestnega križa z zasavske ceste preusmeril na avtocesto, po kateri potrebujete do izhodišča ZaGorskih poti (Trojane) le petnajst minut iz Ljubljane ali Celja. Skratka, v kolikor živite v okolici Ljubljane ali Celja, so vam odlični tereni za aktivnosti v naravi kot na dlani.

Namig za aktiven obisk

Če bi me prišlek v našo dolino vprašal za mnenje, kam naj se prvič odpravi na odkrivanje ZaGorskih poti, bi bila odločitev težka, verjetno pa bi se na koncu, tako kot vedno, odločil za Zasavsko sv. goro, priljubljeno izletniško točko ljubiteljev gora iz ožje in širše okolice Zagorja. S svojo lego nudi številne možnosti dostopov z vseh smeri neba. Prav vsaka duša najde sebi primerno pot do idiličnega vrha. Zasavska sv. gora in Roviški vrh v njenem ozadju

4

5

tvorita najvišji del gorske verige, ki se začne v Ihanu in tvori levi breg reke Save vse do Zagorja. Od zahoda proti vzhodu je greben na desni strani omejen z dolino reke Save, na levi pa z dolino potokov Drtiščice in Kandrščice. Večinoma se pobočja strmo spuščajo proti dolini, ponekod pa se vrhovi odmaknejo strugi reke in na višinskih prehodih se nahajajo skrbno obdelana polja. Zasavska sv. gora je primeren cilj za vsak dan in v vseh letnih časih, peš ali s kolesom. Do vrha sicer vodi asfaltna cesta, vendar pa naj se prehod iz črnega v zeleno ne zaključijo zgolj pri zatonu industrije, temveč pri slehernem posamezniku, zato pustite motorno vozilo vsaj malce pod vrhom in doživite del narave, kot jo je doživel baron Janez Vajkard Valvazor. ○

INFORMACIJE

Dostop: Do Zagorja se pripeljemo iz Ljubljane po avtocesti preko Trojan (izvoz Zagorje), po regionalni cesti skozi Moravče in Izlake ali po regionalni cesti ob Savi skozi Litijo. Iz smeri Celja lahko izberemo avtocesto skozi Trojane (izvoz Zagorje) ali regionalno cesto skozi Laško, Hrastnik in Trbovlje. Iz smeri Krškega in Sevnice se pripeljemo skozi Zidani Most in ob reki Savi navzgor do mostu čez Savo. Center mesta je v bližini.

Koča: Planinski dom na Zasavski sveti gori, 822 m, telefon 03 567 81 62, mobilni telefon 040 185 103, odprt je vse dni v tednu razen ponedeljkov.

Literatura: spletne strani <http://www.zagorje.si>; <http://www.koloklub.si/>; <http://www.pd-zagorje.si>; <http://ktk.pzs.si/vsebina.php?pid=121>.

Zemljevid: Posavsko hribovje – zahodni del, 1:50.000.